

Erdélyi hegyek, erdélyi emberek – földrajzi tanulmányút Erdélyben

Megyeri Úti Általános Iskola 7. osztályos tanulóival a HATÁRTALANUL! program keretében 2016. május 30 – június 3. között jártunk Erdélyben. Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által meghirdetett pályázaton 1.126.360 Ft vissza nem térítendő támogatásban részesültünk.

Már az utazás előtt, az előkészítő tevékenységek során sok mindent megtanultak a gyerekek. Jártunk a Magyarság Házában, majd május 12-én Deák-Sárosi László erdélyi születésű költő, filmesztéta előadását hallgattuk meg, ezt követően a gyerekek anyagot gyűjtöttek az Erdély történelmével, földrajzával, élővilágával és az emberek életével kapcsolatban. Ezeket csoportmunkában rendszerezték, prezentációt és tablót készítettek tanáraik segítségével. Megbeszéltük a programot, az útvonaltervet valamint a viselkedési szabályokat. Énekórán megtanulták a Székely himnuszt. Az előkészítő órákon szerzett ismeretek alapján játékos feladatokat oldottak meg, kis- és nagycsoportokban egyaránt. A gyerekek többségével látogatást tettünk a Néprajzi Múzeumban, ahol az állandó kiállításon megnéztük a híres korondi fazekasmesterek által használt eszközöket és készített edényeket, valamint ismerkedtünk az erdélyi népviselettel.

1. nap

Indulás előtt nagy volt az izgalom. Reggel korán találkoztunk az iskola előtt, majd több órás buszozás után érkezünk Érsemjénbe, ahol Kazinczy Ferenc szülőhelye kapcsán beszélünk a nyelvújításról. A diákok a munkafüzetekben a nyelvújítók által kitalált, de meg nem honosodott szavak értelmét próbálták kitalálni. (pl. tevépárduc, dalabáj, restnök, pénzcsűrnök, lepe, hányító/nemező)l. Körösfőn megismerkedtünk a kalotaszegi magyarság népművészetével, Vasvári Pál kopjafája előtt tisztelegtünk, megnéztük a kalotaszegi református templomot. Beszéltünk a szabadságharc idején a Vasvári szabadsapataink a Szigethegységben folytatott küzdelmeivel.

A bihari földvárban beszélünk a kora középkori Magyarországon létező bihari dukátusról, Szent-Imre hercegről, Szent-Lászlóról. Nagyváradon a városalapító Szent László szobrot és a püspöki székesegyházat látogattuk meg. Beszéltünk a Partium etnikai viszonyainak jelenkori változásairól, a helyi magyar közösség életéről, a Holnap irodalmi társaság jelentőségéről. A diákok munkafüzetük segítségével a Nagyvárad belvárosában történő interaktív városi séta során tájékozási feladatokat oldottak meg. Innen indultunk tovább Kolozsvárra, ahol a szállásunk volt.

2.nap

Reggel meglátogattuk az Apáczai Csere János Gimnáziumot, megnéztünk az épületet, a tantermeket. A helyi diákok vezetésével és a munkafüzetek segítségével diákjaink kisebb csoportokat alakítva interaktív városnézésen vettek részt. Feladatuk volt, hogy Kolozsvár híres műemlékein évszámokat keressenek meg. A gyerekek interjút készítettek a kolozsvári diákokkal arról, hogy milyen egy hetedikes magyar diáknak az élete Kolozsváron.

Délután Tordára utaztunk, ahol gyerekek ismertették a hasadék kialakulásáról szóló legendát. Mivel ömlött az eső a hasadékon nem sikerült átsétálnunk, amit mindenki nagyon sajnált. Innen a sóbányához mentünk, ahol gondolkodtató kérdések sorozatára válaszoltak a csapatok, a só lerakódásával, annak földrajzi vonatkozásával, valamint a sóbányászat történelmi szerepével kapcsolatban. Élvezhették a bánya gyógyhatását, kipróbálhatták a bánya játékos és szórakoztató

kikapcsolódási lehetőségeit. Tordán beszéltünk még a vallásszabadság törvénybe iktatásának történelmi jelentőségéről valamint a második bécsi döntés után Dél-Erdélyben maradt magyarság küzdelmeiről. Ezen a napon a szállásunk ismét Kolozsváron volt.

3.nap

Reggel tovább indultunk a Gyergyói-medence felé. A buszon beszéltünk a mezőségi szórványmagyarságról, a szászrégeni szászokról, a Görgényi hegyvidék románságáról, a Gyergyói székelyekről. A Felső-Maros áttörésben beszéltünk az erdélyi Helikonistákról, Kemény Jánosról, Wass Albertről, a Kelemen és a Görgényi havasok földrajzi jellegzetességeiről.

Mindenki számára felejthetetlen élményt nyújtott a Békás-szoros, amin gyalog sétáltunk végig. Kerestük a párhuzamokat a Tordai-hasadék kialakulásával. Megfigyeltük a növényzet térhódításának a szakaszait a szoros sziklafalain.

Délután érkeztünk harmadik szálláshelyünkhöz a Gyilkos-tó közelében. Elfoglaltuk a szállást, ahonnan egy rövid séta után már lenn is voltunk a tó partján. A diákok keresték a logikai összefüggéseket a Gyilkos-tó kialakulásában szerepet játszó földrajzi folyamatokban. Ismertették a tó kialakulásáról szóló legendát.

Mivel ezen a napon szép időnk volt, sikerült beiktatnunk egy terven felüli programot. A Tordai-hasadékban elmaradt gyalogtúrát kárpótolva egy kihívásokkal teli úton haladva megmásztuk a Kis-Cohárdot. Az út kihívást jelentett sokak számára (1344 m magasra kellett felkapaszkodni), de felejthetetlen panoráma tárult elénk.

4. nap

Zuhogó esőben indultunk tovább, sajnos ezen a napon végig esett. Utazás közben a diákok a munkafüzetükben levő térképeken követték az érintett településeket. Beszéltünk a Gyergyói és a Csíki havasokról, Nagybagyásról, a Hargita hegységben megfigyelhető utóvulkanizmusról, a székelyek történelméről, a hegyvidéki települések településszerkezetéről, gazdaságáról. Székelyudvarhelyen megismerkedtünk a székelyek autonómia törekvéseivel. Farkaslakán Tamási Áron életrajzával ismerkedtünk, sírjánál és a Trianon emlékműnél beszéltünk a nemzeti összetartozás fogalmáról.

Következő megállónk Korondon volt, ahol meglátogattunk egy fazekas műhelyt. A vállalkozó szellemű diákok kézműves tevékenységen vehettek részt, az elkészült műveket haza hoztuk és kiégettük. Utána indultunk Szovátra, a Medve-tónál kerestük a logikai összefüggéseket a Medve tavat különlegessé tevő heliotermia jelenségének kialakulásához vezető körülmények közt. A diákok nyomoztak és maguk kellett rájöjjenek a jelenség okaira. A tó körül tett séta során megfigyelhettük a sóhegyeket.

Utolsó szállásunk Gernyeszegen volt, ahol vendéglátóink az ajtóban kürtöskaláccsal fogadtak minket. Ízelítőt kaptunk az erdélyi vendégszeretetből.

5. nap

Gernyeszegről esőben indultunk és később sem javult az idő, ezért Marosvásárhelyt és Bánffyahunyadot buszos városnézés keretében ismertük meg.

Szerencsére később elállt az eső, így a sonkolyosi szorosban a karsztjelenségeket tanulmányoztuk, töbröket, barlangokat figyelünk meg. A túravezetőnk mesélt a Szelek barlangjának felfedezéséről, érdekességéről. Utána egy rövid, de igen meredek és embert próbáló úton felmáztunk a hegytetőre, ahol megcsodáltuk az elénk táruló panorámát.

Hazafelé felidéztük az út eseményeit, kvíz játékot játszottunk a földrajzi nevekkal, értékeltük a munkafüzeteket. A legjobb eredményt elérő csapatok ajándékot kaptak. Ártádnál léptük át a határt, majd élményekkel telve késő este érkeztünk meg az iskola elé.

A tanévből már csak két hét volt hátra, de ezt igyekeztünk alaposan kihasználni. Értékelő órákon és foglalkozásokon a kirándulás során készített fényképekből és videókból összeállított prezentációt levetítettük azoknak a gyerekeknek, akik részt vettek a kiránduláson. Közben a fényképek alapján beszámoltunk a kirándulás személyes tapasztalatairól és ismereteiről, megvalósulásáról és értékeltük a tapasztalatainkat. De volt játékos kvíz, Legyen ön is milliomos-játék is.

Az iskolánkban a tanítás utolsó hetében mindig DÖK-napot szoktunk rendezni, amelynek keretében forgószínpad szerűen, minden osztály végighalad a különböző tantermekben megvalósuló játékos feladatokon. Ezeket a feladatokat úgy állítottuk össze, hogy teljes mértékben a kirándulásunkhoz kapcsolódtak, így ez egy olyan témanap amelynek címe méltán lehet a Nemzeti összetartozás - Határtalanul. A helyszíneket az utazáson részt vett tanulók rendezték be (az utazás során szerzett tapasztalatok alapján), valamint ők felügyelték az adott helyszínre érkező csoportok munkáját.

A gyerekek és szüleik visszajelzései alapján, valamint személyes tapasztalataink révén elmondhatjuk, hogy a teljes projekt sikeresen zárult, céljainkat tökéletesen elértük, maradandó nyomot hagyva a gyerekek lelkében, gondolkodásában. Fontos kiemelnünk a kialakult emberi kapcsolatokat (ismeretségeket, barátságokat) a gyerekeink és a kolozsvári gyerekek között illetve a kirándulás során részt vevő diákjaink között egyaránt. Fontos volt ez az utazás a személyiség- és közösségfejlesztés tekintetében valamint az önálló ismeretszerzés és feldolgozás fejlesztése terén is.